

DIRECTOR:
D r. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MIȚĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::

Unitatea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei
Numărul 4 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

3/15 Maiu

Cea mai frumoasă zi din istoria neamului nostru — Aportul Blajului la creierea acestei zile de sărbătoare *)

de Prof. AUGUSTIN POPA

În comoara limbei noastre nu-i vorbă mai răscolitoare de suflete, mai plină de amintiri ca 3/15 Maiu 1848. Din Carpați și până'n Tisa, nu-i suflet de Român să nu se cutremure de mândrie la pomenirea ei, cum nu-i codru și nu-i vale să nu răsune de cântecele lancului. — Peste bucuria haină a cutropitorilor de ieri, amintirea acestei zile a plutit amenințătoare, ca o furtună în fașă. Cu baionete de jandarmi au cercat s'o îneca și cu dinamită au aruncat în aer piatra sfântă, martoră încremenită a zilei de slavă. Dar în zadar. Din propria cenușă, ca pasărea Phoenix, s'a ridicat iarăși „Piatra libertății” și în ciuda jandarmilor, an de an, a fălăit treicolorul nostru drag, de pe turn de catedrală, din vârful de stejari, peste adunarea celor 40.000.

Și astăzi, după 79 ani, tot amintirea ei ne-a adunat aici din toate unghiurile țării, ca să ne îmbrățișăm în cinstirea trecutului și să ne închinăm străbunilor cari ne-au dăruit prezentul.

De unde atâta vrajă legată de o zi? De unde această putere, care fascinează neamuri, creiază epopei și legende?

Răspunsul nu-i greu. **Ziua de 3/15 Maiu 1848 este, îndrăznesc s'o afirm, cea mai frumoasă zi din istoria neamului nostru de pe aceste plaiuri.**

Răbojul vremii a încrestat multe izbucniri luminoase ale sufletului românesc. Ca un vulcan înăbușit a vuit în adâncuri, veacuri lungi, puterea noastră de viață; din când în când însă s'a deslănțuit impunătoare și plină de prevestiri. Dar aceste zvâcniri răslețe de lumină au fost doar' fulgere în noapte; 3/15 Maiu 1848 este soare în plină strălucire, răsărit ca să nu mai apună niciodată. Altădată s'au vădit virtuți singuratic, frânturi numai din sufletul românesc; 3/15 Maiu a desvălit, în fața lumii uimite, întreaga splendoare a acestui suflet în cel mai frumos moment al lui: *trezirea la conștiința de sine.*

*

În munți găsim uneori râuri, cari izbucnesc deodată în valuri mari, dintr'un pârț de stâncă. Priveliștea e de o măreție indescriptibilă. Ea rezumă oarecum și concentrează în sine toată povestea și toată frumuseța râului. În vuetul surd al frământării din urmă clocote toată mânia trupului de cristal, care atâta vreme a dibuit în întunec, tot sbuciumul ascuns sub pământ, toată sfârmarea și revolta înădușită, atâta cale, de stânci reci și grele.

*) Din cuvântul festiv rostit pe „Câmpia libertății” la serbările de 3/15 Maiu 1927.

— Dar ce bucurie frenetică, ce chiot sublim de biruință în undele limpezi cari, sfârmând zăgazul din urmă, se scaldă întâiadată în soare și lumină. Cât de mândre, conștiente par'că de puterea lor, își taie acum alvie largă prin câmpul înflorit. De-acum nu-i putere pe lume să le mai înfrângă. Lanțuri și zăgazuri le vor putea domoli și opăci o clipă, dar drumul lor duce de-acum biruitor, irezistibil, spre ținta din urmă: marea nesfârșită.

Râul de sub munte este viața neamului nostru; siua de 3/15 Maiu 1848 este clipa fermecată când sufletul românesc s'a scaldat întâiadată în soare și lumină. Ea rezumă și concentrează toată povestea neamului.

Plecat la drum din culmile Romei eterne și din creasta Carpaților daci, izvorul vieții noastre s'a ascuns, la întâia cotitură, sub pământ. În întunec a trebuit apoi să-și croiască, veacuri lungi, alvie îngustă și rece, prin stânci și vâgăuni ascunse. Câtă jale nu am adunat în inimi în lungile veacuri de impilare, câte dureri, cât sbucium, câte înfrângerii! Când te gândești la trecut, Ardealul pare un cimitir imens, în care dorm nădejdi înfrânte, energiile noastre înlănțuite, iar râurile lui urne cu lacrimile noastre. Nu-i exagerare, ci sfâșietor de adevărată vorba poetului:

La noi de jale povestesc

A codrilor desigur;

Și jale duce Mureșul

Și duc tus-trele Crișuri!

De aceea e așa de tristă doina noastră, pentru că în ea sunt îngropate dureri de veacuri.

Dar soarta vitregă și dușmanii hrăpăreți nu ne-au putut înfrânge. Credința în Dumnezeu dreptății, care nu poate lăsa nerăsplătită atâta suferință și nesecata noastră putere de viață — a rezistat dârz în întunec, a măcinat stânci, a trecut prăpastii, a suferit, a nădăjduit fără șovăire. Și credința nu ne-a înșelat.

*

În zilele cele mai rele, când greul părea că ne sugrumă, s'a aprins în noapte turnul de veghe al școlilor din Blaj. Proroci veniți din Roma obârșiei noastre au strigat de aici necontenit, peste plaiurile adormite, noul crez al învierii: „*Deșteaptă-te Române, din somnul cel de moarte...* Ridică-ți din țărână fruntea zmerită și înțelege, că mult iaste a fi născut Român!” Solia lor a trecut din deal în deal, din vale'n vale, un clopot de biserică a spus-o celuilalt, și prin Martie 1848, când clericii Seminarului din Blaj încep să cutriere satele cu proclamațiunea lui Pumnul, întreg

Ardealul vuia de strigătul învierii. Mai mult, el a spart crestele Carpaților și a răsădit până la Nistru și la Mare.

Și, iată, minunea se întâmplă. Ca'n vedenia prorocului, câmpiile moarte ale Ardealului învie. Miile de iobagi ridică din țărână frunțile brăzdate de suferinți milenare, șterg de pe ochi ceața lacrimilor de veacuri și ca o furtună năpraznică răsună din mii de piepturi răspunsul la chemare: „*Vivat nația românească! Vivat libertatea!*”

Nici odată înainte acest strigăt nu a răscolit câmpiile românești. Invățați răsleți au mai spus-o, că noi dela Râm suntem coborâtori; țigări luminoase de afirmare românească a fost apariția de fulger a lui Mihai Bravu, revoluția lui Horia, Supplex libellus Valachorum. Dar mulțimile fără număr, corpul neamului, au rămas în somnul cel de moarte. „Nația românească” era pentru ei vorbă fără înțeles. Acum în 48, miile de robi adormiți deschid ochi mari în soare, și sorb cu lăcomie nespūsă frumuseța acestui mărgăritar de mare preț.

Și iată-i, mulțimi nenumărate, cum se ridică valuri-valuri, din toate colțurile, din toate văile, de pe Câmpie, din munții lui Iancu, de pe Mureș și Olt, dela Crișuri și Târnave și curg, ca apele primăverii, spre Blaj! Preoți cu crucea-n frunte și tribuni cu suflet învolburat, Iancu și Axente și Moldovanu, aduc cete nesfârșite de iobagi, cu fețe și haine de sărbătoare. Nimic nu-i poate opri în drum. Mulți de pe banca solgăbirăului se ridică, crunt bătuți cu bice, și aleargă într'un suflet la Blaj. Nu-s poduri peste ape? Le trec cu notul! Sunt spânzurători ridicate pe margini de drumuri? Le privesc sfidători și merg înainte. Ei au un gând mai scump decât viața: Să spună în fața lumii, că de-acum ei sunt o națiune care vrea să-și trăiască viața sa proprie, liberă, pe glia strămoșască! Că vor plăti scump această ne-maipomenită îndrăzneală, cu lacrimi și cu sânge, că mulți vor spânzura prin cele furci, ei o știu prea bine. Dar pentru noul crez, ei sunt gata oricând să-și dea puținul ce le-au mai lăsat veacurile de impilare, sufletul din oase:

Murim mai bine'n luptă cu glorie deplină,

Decât să fim sclavi iarăși, în vechiul nost pământ!

Iată clipa fermecată, în care s'a sfârșit zăgazul întunerecului, un neam se trezește la conștiința ființei sale distincte, înțelege mândria descendenței sale latine. *E clipa mare, când începe a trăi, conștiință de sine și de demnitatea sa, nația românească!*

Unde ești în aceste clipe tu, Inochentie, dârz făuritor de gânduri politice și slavă românească, să vezi înfăptuindu-se visurile tale? Și tu sfinte și postelnice Aroane, care ai ajutat 5 zile în săptămână, ca să ajungă pâine mai multă pentru copiii flămânzi ai iobagilor dornici de lumină, ca să vezi biruința școalelor tale? Unde sunteți voi toți, arhierii eucernici și ctitori fără seamăn, voi umili călugări cu fața ofilită de veghe târzie și muncă fără odihnă, dascăli săraci, cari v'ați cărat în spate

lemnele pentru focul de iarnă, iar sufletul vi l-ați măcinat mărunț-mărunț și l-ați imprăștiat în cele patru vânturi, peste toate plaiurile românești? Unde sunteți, să vă luați răsplata ostenelelor neplătite, să vărsați lacrimi de bucurie după atâta jale îngropată?!

Pe Câmpia Blajului puteți vedea icoana din basme a unui neam întreg, animat de-un singur gând, de-un singur ideal: gândul vostru din urmă, idealul național. Vlădici și preoți binesimțitori, cu brâne roșii și vinete, dela Sibiu și dela Blaj, se îmbrățișează în aceeași evanghelie a neamului, uitând acasă cărțile cu puncturi desbinătoare; tribuni cu ochi aprinși, clerici învăpăiați, țărani din toate colțurile și în toate porturile, un corp uriaș însuflețit de acelaș duh al învierii naționale.

O, cum nu ești aicia tu, zmeritul între ieromonahi Samuilă Clain, să vezi cum toată frunza din această țară te-a înțeles în sfârșit. Iată un neam întreg, „fript de arsura soarelui și de sete — cum spune cronicarul zilei — rabdă ore întregi fără a se mișca dela locul lor“, numai ca să poată asculta mai bine pe *Bărnuțiu* și pe ceilalți proroci ai evangheliei nouă; cum tac ca în biserică, cum se cutremură când înțeleg acum „că mult iaste a fi născut Român“!

Voi v-ați dus pe drumul dreptilor, dar sufletele voastre aici au fost, de sigur, la adunare. Și chiar trupurile voastre vor fi tresărit de bucurie, sub glia săracă, în clipa următoare. Căci iată, se face liniște de mormânt. Patruzeci de mii de mâini se ridică deodată spre cer, chemând de mărturie pe Dumnezeu însuși, și din 40.000 de piepturi isbucnește deodată ca un tunet zguduitor jurământul: „*Fur, în numele D-zeului celui viu, că voi susținea totdeauna Națiunea noastră română... voi ținea și apăra legea și limba noastră română, precum și libertatea, egalitatea și frățietatea. Nu voi încerca să asupresc pe nimenea, dar nici nu voi suferi să ne asuprească nimenea!*“

Nici odată jurământ mai sfânt, mai generos, mai sărbătoresc decât acesta nu s'a rostit sub cer. Iată un neam, abia trezit la conștiința ființei sale distincte, care înțelege deplin marile

idealuri ale umanității. Libertatea și frățietatea pentru el nu sunt vorbe fără cuprins, ci articoli de credință în care crede ca și în Dumnezeu cel viu. Chinuit, obidit, robit veacuri lungi și grele, azi în ziua răsplătirii este generos, fără umbră de răzbunare în gânduri. Obșnuiți să asculte de alții, acești iobagi sunt stăpâni desăvârșiți pe sine. Nimic nu le poate turbura seninul. Se bucură, că ceriul le surde mai strălucitor decât totdeauna și se bucură și atunci când o ploaie bogată vine să boteze libertatea nou născută.

Dar nici jurământ mai bogat în roade decât acesta nu cunoaște istoria. El a sfărmat o lume de nedreptate și minciună, a rupt robia întunecului, a deschis drum nou neamului nostru. De acum orice ar face dușmanii, ori cu ce lanțuri ar fereca trupurile noastre, nu ne vor mai putea opri în calea biruinții, pentru că sufletul e liber și nu-i putere pe lume să-l înfrângă. De-acum dormi în pace Vlădică Inochentie, în mormântul tău de mucenic al dragostei de neam, în pământul sfânt al Romei; fiți liniștiți voi dascăli, cari ați dus în mormânt un vis neimplinit. Neamul vostru a ieșit de sub stâncă. De pe „*Câmpul Libertății*“ din 15 Maiu 1848 alvia lui duce direct, conștient, irezistibil, la Alba-Iulia lui 1 Decembrie 1918! Unirea tuturor Românilor este cuprinsă în proclamarea conștiință a naționalității noastre.

Grupul mândru de cărturari și patrioți veniți de peste munți: Alexandri, Russo, Cuza, Bălcescu, Brătianu, sunt o dovadă vie, că dela Nistru pân' la Tisa acelaș este sufletul românesc, cu aceleași idealuri. Mai curând ori mai târziu, acest suflet își va croi invincibil hotare potrivite eu mărimea sa.

O reîmprospătare oportună. În legătură cu agitațiile pornite, pe chestia concordatului, în anumite cercuri ale ortodoxiei, găsim a fi binevenit să publicăm următoarele șire ale marelui ziar „*L'Unita cattolica*“ (numărul din 12 Aprilie c.) din Florența:

„Câtă bucurie a stârnit știrea despre ratificarea pactului dela Paris din 28 Oct. 1920,

prin care Senatul italian a recunoscut în ședința sa dela 2 ale lunei c. anexarea Basarabiei la România, o arată marele entusiasm și însuflețirea manifestată în toată România cu grandioase arborări de steaguri, impozante manifestații publice și alte solemnități de toate nuanțele. Această ratificare a dat nouă putere prieteniei și recunoștinței față de guvernul italian.

„Această mulțumire obștească ne trezește însă în minte un alt fapt la fel de însemnat. *Sfântul Scaun*, o mare putere spirituală, arătase încă mai de mult o specială bunăvoință față de România. Având anume totdeauna la inimă interesele spirituale ale catolicilor din Basarabia, el luase, îndată după tratatul dela Paris, măsuri, ca toți catolicii din Basarabia să treacă sub jurisdicția episcopului de Iași, deslîpindu-i de eparhia rusească din Saratov.

„Executarea acestei dispoziții, prin care Sf. Scaun a recunoscut, în mod solemn, încorporarea Basarabiei la România mare, a fost încredințată Nunțului apostolic de pe atunci din București, Mons. arhiepiscop Maggi, care, la rândul său, a însărcinat pe abatele Paul Magyari dela Timișoara, ca, în calitate de delegat al Nunțiatului, să viziteze împreună cu episcopul de Iași Mons. Alex. Cisar, parohiile catolice din Basarabia, ducându-le vestea decretului Sf. Scaun.

„Faptul acesta a fost primit atunci cu mare bucurie din partea populației, fiindcă era un semn evident al bunăvoinței speciale a Supremului Pontifice față de Români. E bine deci, ca acest gest al Sf. Scaun să fie reamintit, când guvernul italian a confirmat, prin retificarea sa, aspirațiile istorice și legitime ale Basarabiei, legând-o pentru totdeauna de patria mamă“.

Ceice nu văd în tratativele pentru concordat și mai ales în concordatul însuși decât „o mare tradare națională“, ar fi bine, să mediteze puțin asupra șirelor de mai sus ale ziarului din Florența.

□ □ Foia „Unirii“ □ □

Sărbătoarea Blajului

Văzută prin prizma postului Octavian Goga, actualul ministru de interne al țării*)

Locul, unde s'a strigat odată destinul unui neam, rămâne pentru posteritate un loc de pelerinaj. Spune legenda, că acolo unde a fost odinioară un câmp de bătălie, după vremuri târzii umbrele oștilor potrivnice lor mai răsar încă în miez de noapte și sgomotul lor de luptă îl aud călătorii. E atâta mister în clipa când se hotărăște soarta unui popor, că petecul de pământ care a găzduit această clipă nu se mai deslipește de ea, și-o păstrează pe veci, ca o țarină a lui. S'ar părea, că fiorul care a tresărit în suflete atunci în ziua cea mare, a pătruns așa de adânc în sânul naturii, încât flutură peste veacuri animat de creștele copacilor, ca un cântec al eternității...

Așa suntem noi cu această câmpie, care a auzit cea dintâi mare spovedanie a Ardealului. Câtă vreme se va însemna rostul existenței noastre, vor veni totdeauna aici pelerini ai generațiilor viitoare să-și plimbe privirea dealungul întinsei livezi, stând de vorbă cu trecutul care luminează departe. Ziua de 3/15 Maiu 1848 e stâlpul de foc ce s'a aprins după veacuri de

*) Cuvânt rostit pe „Câmpia Libertății“ din Blaj, la serbările de 3/15 Maiu din acest an.

întunec, e prima zi a libertății noastre politice. Cu cât cumpănim mai bine istoria Ardealului, cu atât ne apare mai plină de înțeles! Am trăit din vechime o viață în umbră; popor de iobagi, popor orfan fără cuvânt și fără ascultare. Povestea noastră e deopotrivă de simplă și de tristă. Stăpânirea străină strângea neconținut ca în niște chingi de fier un trup viguros. S'a dus lupta sângelui pe aceste plaiuri o mie de ani. Deschideți cărțile vremii și veți vedea la fiecare perioadă istorică un călău care ne cerea sufletul, la fiecare pagină o cursă întinsă. Erau zadarnice toate formulele de reconciliere, toate suplicile la înaltul chezaro-crăiesc scaun dela Viena, toate plângerile latinești care mucezeau în cancelariile principilor Transilvaniei.

Toate erau înzadar! O singură dogmă putea să ne smulgă din închisoarea seculară: ideea libertății naționale, conștiința diferențierii de sânge cu toate consecințele ei logice. Prin instinctele lui de conservare, țăranul a înțeles această lege fatală a istoriei. Ingrădit în limbă, în basme, în viziuni și tradiții seculare, el a trăit de-a pururi ca într'o cetate neînvinșă. Trebuia să vie însă o pleiadă intelectuală, care să dea o justificare de principiu acestei diferențieri din lumea instinctelor și să introducă în conștiința publică fermentul programatic al unei idei.

Acest rol, l-au avut vizionarii noștri dela 1848. Ei au codificat din instinctul masselor un crez, un program politic. Aici de pe această piatră, în cadrul câmpenesc, simbol al înrudirii

unui popor cu pământul, s'a desfășurat măreața adunare. Reconstruiți tabloul: Sub ceriul albastru de primăvară, într'o zi de Maiu, patru zeci de mii în haine albe bătătoreau țarina verde. Erau viitorii lănceri prinși de flacăra revoluției. La mijloc statul major înconjurat de clerici: Șaguna îndrăznețul ierarh diplomat, Cipariu ascetul scripturilor bătrâne, Avram Iancu, dîrz și întunecat ca un început de furtună, viteazul Popa Balint, Axente Severu, voinic ca o prăvălire de munte... Într'un colț ardeau înfrigurați de epopie ochii lui Bălcescu... Strălucea soarele de Mai, era noutate și vijelie în suflete... Svâcnea ca o sevă proaspătă învierea unui neam... În această atmosferă de mare praznic necunoscut încă, s'a ridicat pe piatră, un om firav cu chip de apostol. Era Simeon Bărnuțiu cărturarul tribun. Cuvântul lui se rostea lapidar și apăsător, ca o sentință târzie după un proces milenar: „Nu mergem la masa constituției ungurești, bucatele ei sunt otrăvite pentru noi...“

Ce-a urmat, se știe. Toată deslănțuirea volburii dela cele dintâi focuri pe creste în munții Abrudului, până la fluerul de pribeag nebun al mortului dela Tebea... Ziua de 3/15 Maiu însă e cea dintâi pagină în cartea facerii... Aici a fost prologul în marea dramă, care peste șaptezeci de ani s'a închis cu rîuri de sânge pe câmpiile Moldovei... Oamenii aceștia, cu rosturile lor sărace de modești provinciali, do-speau în sufletul lor toată cutropirea ce trebuia să vie. Judecați din perspectiva istoriei, ei răsar ca figuri luminoase încununat de-o strălucită au-

Serbările de 3/15 Maiu

— O nouă manifestare a Blajului, cu răsunet pe întreagă țară —

Cu toate că, anul acesta s'a făcut mai puțină vâlvă în jurul serbărilor noastre de 3/15 Maiu, poate nici când Blajul n'a avut atâta lume la aceste serbări ca acum. Și dacă presa a fost destul de sgârșită în publicarea știrilor referitoare la cele ce aveau să se facă aici, a fost, în schimb, foarte darnică în coloane la publicarea rapoartelor asupra celor întâmplate.

Fără colorit de partid, *toate foile din capitală au avut aproape câte o întreagă pagină despre serbările noastre*, iar foile din Cluj — de unde ne venim ca oaspeți aproape toți membri comitetului Sindicatului —, au făcut același lucru chiar zile de-a rândul. Lumea cunoaște deci destul de bine tot ce s'a petrecut anul acesta la Blaj, așa că raportul nostru poate fi ținut de astădată în termeni mai scurți.

Potrivit programului, școlile au sosit la Blaj încă Vineri după masă, intrând la cvartirele ce li-s'au rezervat cu alaiul obișnuit, care dintr'odată a pus orașul întreg în atmosfera de sărbătoare a zilelor ce aveau să urmeze. Steagurile arborate pe toate casele, curățenia mai mult decât obișnuită a pieței și străzilor — pentru care se cuvine primăriei toată recunoștința — vesteau de altfel încă de dimineața apropierea zilelor mari ale Blajului din vremea de după războiu.

Cu tot timpul cam rece și nepotrivit, a doua zi au avut loc, după program, *întrecerile de gimnastică*, menite a servi cu substrat pentru acordarea premiilor obișnuite la aceste serbări. Rezultatul lor s'a publicat abia Duminică după masă, la încheierea producțiilor din fața catedralei, dar credem a fi mai în stil să amintim chiar aici, că premiul prim (cupa de argint a ministerului) l-a dus și anul acesta tot liceul din Blaj, iar al doilea (steagul Blajului) s'a dat liceului din Dej. Afară de acestea s'au mai dat multor elevi distincții individuale.

La amezi profesorii s'au întrunit la o *masă comună* prezidată de p. vicar Dr. A. Cheșianu, la care s'au rostit multe toaste însufleșite. Intre ele și acela a dlui Oteteleşanu, se-

reolă. Ei au avut tot ce trebuie conducătorilor unui popor la zile de răspântie: au avut până la frenesie porunca implacabilă a sângelui, au avut îndrăzneală în cuget și hotărâre în acțiune, au avut deopotrivă și simțământul unității de rasă, susținut de-o cultură superioară și orientare fericită în frământările continentului. Firesc era, ca cea dintâi trezărire vulcanică a unei conștiințe colective, pe cari ei au creat-o, să ceară cuvânt aici în Blaj, unde de zeci de ani, asemeni primilor creștini din catacombe, proccii învățau religia românismului...

Astăzi visul lor s'a împlinit. Idealul care anima teoriile constituționale ale lui Bărnuțiu, viziunile fugare din nebunia lancelui, apoteoza latinității din care se împletea filologia lui Cipariu, toate s'au încadrat în realitate.

Cine-ar putea să cuprindă azi în zăgazul cuvântului acest drum al biruinții? Într'o astfel de clipă resumativă, când din țărână și din firele de iarbă se desprinde povăța morților, când din aier fâlfăie peste capetele noastre destinul istoriei, noi nu putem decât să primim într'o pioasă smerenție defilarea umbrelor din trecut și coborându-ne în propria conștiință, simțind deplina răspundere a unei continuități organice, să ne înălțăm sufletele până la pragul gloriei de demult. Cât mai des să ne pătrundem de învățămintele acestei luminoase retrospectivii. Ardealul, închiegat azi pe veci în patrimoniul unirii, trebuie crescut încă în preceptele dragostei de neam care sbuciuma adunarea dela 1848. Trecutul purifică, trecutul

cretarul general al ministerului instrucției publice, care anunța, în aplauzele întregii asistențe, că ministerul său ține să vină din acest prilej în ajutorul școlilor secundare ale Blajului cu suma de un jumătate milion, iar pentru învățământul industrial cu o alta sumă de 100,000 Lei.

*

Adevărata zi a serbărilor a fost cea de Duminică, 15 Maiu, de dragul căreia și Dumnezeu s'a milostivit să ne dea senin și căldură. Câteva bubuituri de treascuri au trezit des de dimineață și pe ceice puteau să mai doarmă, așa că încă înainte de orele 6 Blajul întreg, și mai ales piața, era un adevărat furnicar.

Pe la ceasurile 7 școlile au plecat toate, în ordine exemplară, întru întimpinarea noilor oaspeți dela București, în frunte cu d. O. Goga, ministrul de interne, care a sosit însoțit de mulți parlamentari și alți fruntași ai vieții noastre publice, dintre cari ținem să amintim în chip special pe scriitorul Mihail Sadoveanu. Primiți cu tot fastul din partea vicarului mitropoliei și a prefectului județan, oaspeții au trebuit să grăbească pentru a nu scăpa serviciul divin, început încă pe la orele 8, din catedrală.

La acest serviciu a pontificat I. Preasfinția Sa episcopul Dr. Valeriu T. Frențiu — invitat anume pentru această ocazie —, iar predica ocazională a rostit-o, ca și'n alți ani, I. Preasfințitul Blajului, p. mitropolit Vasile, care, cu toată greutatea inerentă boalei sale, a ținut să prezideze personal și manifestările culturale din acest an ale Blajului nostru. Răspunsurile dela serviciul divin le-a dat, spre mulțumirea tuturor, *minunatul cor al Clujenilor*, dirijat de maestrul A. Bena, care, însuflețit de primirea ce i-se făcuse înainte, a ținut să dea și această a doua vizită catedralei noastre din Blaj.

Indată după sf. liturghie, lumea școlilor și satelor, sosite de astădată — evident la inițiativa organelor de administrație — în număr deosebit de impunător, a luat-o, într'o exemplară ordine,

lărgeste orizontul, trecutul scoate la iveală linia mare deasupra măruntelor patimi vremelnice. Să desmormântăm cât mai des, frați ardeleni, imaginile strălucite ale acestui trecut și să proiectăm lumina lor orbitoare peste furnicarul prezentului. Inviați cuvântul lui Bărnuțiu, ca să aveți un catechism al ideii naționale integrale! Reaprindeți candela de veghe din biblioteca lui Timoteiu Cipariu, ca să înțelegeți avântul nobil al unei cerebralități creatoare! Insușiți-vă din îndrăzneala lui Iancu, îndemnul viguros al energiei active! Din această marea pleiadă a începutului să constituim zestrea noastră morală, armura noastră de fier pentru lupta de toate zilele.

De-aceia „Câmpul libertății“ care ne va chema totdeauna, are o specială semnificare astăzi, când Țara nouă își croiește toate temelile. Să vie deci la această piatră, călătorind din toate unghiurile, conștiința luptătoare a unui popor tânăr în așezarea lui. Să vie mai ales generația de mâine, urmașii studenților teologi care s'au bătut la Fântânele. Sub soarele de primăvară, primind botezul în cultul trecutului, acești copii ai furtunii de ieri să-și oțelească simțirea și ziua de 3/15 Maiu să fie pentru toți sărbătoarea izbândelor viitoare, sărbătoarea gândului desrobit din cătușe ruginite, sărbătoarea înoirilor fecunde, sărbătoarea tinereții...

Citiți și răspândii „UNIREA“

spre „Câmpia Libertății“. In fața Preasfințitor arhieriei, a dlui ministru Goga și a celorlalți onorațiori postaji pe balustrada catedralei și în fața aparatului de filmare, care a prins toate momentele de seamă ale serbărilor, a trecut spre locul de adunare, mai bine de un ceas de vreme, *cei mai impozant cortegiu pe care l-a avut vreodată stua de 3/15 Maiu*. — Un întreg parc de automobile a dus în urma lui și pe ceice formau elita serbărilor.

La sosirea acestora, „Câmpia Libertății“ era o adevărată mare de capete, deasupra căreia roteau în văzduh două avioane de-ale armatei, dela care am avut și o muzică militară, care a deschis serbarea cu acordurile imnului regal.

S'a început apoi seria cuvântărilor, deschisă prin *cuvântul festiv al redactorului nostru*, pe care o dăm, aproape în întregime, în fruntea acestui număr. Impresia profundă, lăsată în suflete de acest cuvânt, dublată de *magistrală sinteză a frământărilor epocii dela 48*, prinsă de *cuvântul într'aripat al poetului Goga* — pe care îl dăm la „Foiță“ în întregime — a făcut ca nimeni să nu regrete, că a putut lua parte la aceste serbări. Tot aici la „Piatră“ a mai vorbit fostul ministru Dr. N. Lupu și reprezentanții universităților din București, Cluj și Iași, iar un cleric al Seminarului nostru (V. Moldovan) a rostit un fragment din discursul celuice a fost sufletul adunării dela marea adunare a celor 40 de mii.

Un alt festival, de proporții mai reduse dar care în chip necesar formează un punct statornic în programul serbărilor de 3/15 Maiu, a fost cel din cimitirul bisericeții parohiale, așanumitul Panteon al Blajului, unde a vorbit profesorul Iuliu Maior, evocând în simțite cuvinte memoria celorce din cealaltă lume străjuiesc asupra comorilor noastre nepieritoare. In numărul viitor vom aduce și cuvântul acesta.

*

Dintre sutele de intelectuali veniți la această sărbătoare a neamului, vre-o 80, cei mai de seamă, au fost întruniți apoi la *banchetul dat de I. Preasfinția p. mitropolit Vasile*, unde asemenea s'au ținut cuvântări cu mare răsunet. In deosebi a plăcut *toastul dlui ministru O. Goga*, care și-a pus întrebarea dacă Blajul este un cimitir al trecutului, sau un altar al zilei de mâine, la care a și răspuns într'un chip vrednic de-a se eterniza fiecare cuvânt. „Două idei fundamentale au crescut aici, spunea d. Goga, ideea creștină și ideea de rasă și nu știu, dacă călugării retrași ai acestor bătrâne ziduri au fost mai mult atleții lui Hristos sau ucenicii lui Traian... Din munea lor stoarsă din împrejurări de viață modestă, ei scormoneau pentru acest popor orfan, umilit, de iobagi și de slugi, patrimoniul de mândrie, care constituie zestrea morală de astăzi. Să păstrăm acest patrimoniu și să ne închinăm memoriei celor ce ni l-au făurit, pentru că avem datoria să ducem mai departe ideea națiunii integrale. In viața politică ne despart multe deosebiri. Dar să ne învățăm noi aceștia ai generației de azi, că aici vom găsi totdeauna un izvor de întărire și măcar odată pe an să venim aici să luăm cuminecătura...“

Cu multă atenție a fost ascultat, tot la acest banchet, și d. Nichifor Crainic, secretarul general al ministerului de culte, care aducea solia șefului său, întors chiar în preziua dela Roma sf. Părinte, din vorbele căruia se simțea că n'are să treacă prea mult până când Blajul bisericesc are să-și primească și el satisfacția cuvenită după multele și grelele încercări peste cari a trecut.*)

*) Cineva — al cărui nume nu e bine să-l pomenim — a încercat să strecoare câteva aluzii ostile celorce îndrumă, într'un sens puțin divers de al dsale, atitudinea acestui ziar, dar sărbătoarea n'a putut fi stricăță și lumea a desaprobat fățiș pe celce a încercat să o facă.

După masă, cam pela orele 5 au început în fața catedralei, *producțiile de gimnastică*, un punct, de forță al acestor serbări. Aproape 20 de școli au avut în programul acestor producții puncte, a căror amintire nu se va șterge curând din sufletul celor ce le-au privit. Acrobațiile unorii uimitoare ale băieților se învrăstau aici cu mișcările potolite și mlădioase ale fetelor, dând asistenței, ca într'un caleidoscop, mirajul înălțător al unor puteri nebănuite, din a căror valorificare se va clădi viitorul de mâine al neamului.

Seara pe la orele 9, s'a început apoi *concertul festiv* — dat în presară, ca probă generală, pentru elevii și elevele școlilor — la care a participat efectiv, pe lângă școlile noastre, și liceul de băieți »Timoteiu Cipariu« dela Dumbrăveni. Fără a fi fost încărcat prea mult, ca în trecut, cu puncte de operă grea, cam improprie pentru elevii de școală, acesta încă a satisfăcut pe deplin așteptările publicului, care a umplut, până la ultimul loc, încăpătoarea sală de gimnastică a liceului nostru.

*

Cele mai multe școli au plecat încă în noaptea aceleași zile, iar restul s'a depărtat luni dimineața, purtând în suflet cu toții bogate semne de mai bine.

Cronicar.

Pentru Năsăud

O colecție inițiată de Preasfințitul Iuliu al Gherlei

Foaia oficială a eparhiei gherlane publică în ultimul său număr (1—15 Maiu) un inimos indemn al Preasfințitului Iuliu al Gherlei, din care reținem următoarele părți:

In Joia mare, la patimi, întricoșată nefericire a mistuit cu foc vechiul și frunțașul centru de cultură românească, Năsăudul scump granițerilor noștri de veacuri și scump neamului întreg. O mare parte a Năsăudului este scrum și cenușă.

Pe ruine stau și plâng bătrâni îngârboviți și copii plâpânzi pe ruinele căștiorilor ridicate cu enorme jefite după catastrofa din 1922, când valurile năpraznice rostogolite din munți, i-au lăsat lipiți pământului...

Chiar în Joia mare am auzit din nou cuvintele dumnezeiești, testamentare a Domnului Isus, cari cu stăruință ne îndeamnă la dragoste unul față de altul: „Poruncă nouă vă dau vouă ca să vă iubiți unul pe altul precum eu v'am iubit pe voi. Aceasta este porunca mea să vă iubiți unul pe altul. Intru aceasta vor cunoaște toți, că sunteți ucenicii mei dacă veți avea dragoste intru voi“.

Glasul Domnului se îndreaptă către fiecare dintre noi de-a ne arăta dragostea creștinească sărind, cu ce putem, intru ajutorul celor năpăstuiți.

Să arătăm, iubiților, credința sufletului nostru prin faptele milosteniei. Avem prilej să arătăm, că Hristos a înviat în sufletele noastre și trăiește intru noi prin cuvântul său, care este suflet și viață.

Deschisând colecția publică, pentru a sări intru ajutorul celor năpăstuiți, Vă indemn intru Domnul să dați cu drag, după putere...

Nu mă indoiesc, că guvernul țării va grăbi cu ajutorul său puternic, dar nu trebuie să lipsească jefita nici unuia dintre noi. *Cu smerenie mă înscriu în listă cu suma de 10,000 Lei.*

Toți, cari ascultă glasul Domnului, să binevoiască a trimite banul lor la această Episcopie, îngrijindu-ne noi, ca ajutorul tuturor să ajungă la cei lipsiți, publicând la acest loc contribuțiile după parohii...

„O industrie națională“.

Câteva aprecieri asupra mișcării celor ce agită opinia publică împotriva concordatului.

Ultimul număr (dela 15 Maiu) al revistei „Biserica și școala“ din Aradul pâr. Ciuhandu și încâtva chiar al dlui ministru Goldiș, publică — drept „expresia fidelă a opiniei publice din acest ținut românesc și ortodox“ — o întreagă serie de telegrame date de filiala de acolo a „Societății femeilor române“ împotriva Concordatului. Patriarhul, mitropolitul Sibiului, episcopul Aradului, președintele consiliului de miniștri, ministrul cultelor și cel de externe, sunt invitați cu toți, să lupte din răspuneri pentru a împiedeca acest act de „tradare națională“. Dlui Goldiș bunăoară i-se cer următoarele: „Pline de îngrijorări pentru pacea țării și binele bisericii strămoșești, apelăm la Excelența Voastră, fiu de preot ortodox și probat apologet al ortodoxiei românești, să faceți a se respecta suveranitatea națională și constituția țării, cari cer excluderea Concordatului și facerea lui de prisos prin o lege a cultelor, generoasă ca tot trecutul popoului român“.

In fața acestor mișcări „de stradă“, avem bucuria de-a putea opune următoarele aprecieri juste ale dlui *Nae Ionescu* dela ziarul „Cuvântul“ (numărul dela 6 Maiu c.):

... Ne-am închipui, că cine vrea să se opună Concordatului are motive serioase pentru această atitudine. „Clerul ortodox“ din Capitală a ținut o adunare de protest și a votat o moțiune foarte categorică. Am fi preferat, înainte de intrunire o serie de studii mai precise, cari să încercuiască problema și să-i desprindă datele esențiale. Studiile acestea nu au apărut. Noi, cel puțin, nu le cunoaștem; deși urmărim de aproape literatura chestiunii ortodoxe. Argumentele adversarilor Concordatului par a fi toate adunate în amintita moțiune. Poate că ar trebui să o discutăm; dar cum? E greu să te lași prins într'o discuție cu oameni a căror pătrundere și disciplină științifică nu se jenează a repeta *locuri comune absolut necontrolate și lipsite de sens, ca cele după cari „neamul și statul nostru au fost create de biserica creștină ortodoxă“*.

Ar fi mai potrivit să încercăm a înțelege resorturile intime ale întregii mișcări, făcând presupunerea — mai mult... metodică și introductivă —, că ea ar fi sinceră. Impresia noastră deschisă? *Bieților oameni, cari protestează așa de energic, încât uneori chiar trec limitele îngăduite — le e frică.* De ce? Ei și-au închipuit întotdeauna că biserica ortodoxă este o instituție de stat, cu caracter de monopol, care va dăinui, beneficiind de acest monopol, cât va trăi și statul românesc. *In această concepție ortodoxia este o industrie națională; trăind nu prin propriile ei puteri și în virtutea valorilor pe cari le crează —, ci grație unui regim protecționist, sprijinită pe deoparte pe bugetul statului, iar de alta pe jandarmi.* Ideia, că statul trebuie să se identifice cu biserica ortodoxă — respectiv cu cei care cred funcționarii ortodoxiei — este așa de adânc ancorată în spirite, încât moțiunea „clerului ortodox“ ia tonul amenințător: „Dacă totuși guvernul va încheia acest Concordat în contra voinței neamului nostru creștin ortodox, declarăm că nu-l vom recunoaște niciodată și vom lupta din toate puterile până il vom desființa“. Evident, *amenințarea e amuzant de neserioasă*: o instituție de stat care nu recunoaște hotărâri ale statului, se răsvrătește împotriva lor și făgăduiește să le anuleze. Noroc, că oamenii cu răspundere nu vor confunda niciodată „Clerul ortodox“ cu biserica românească.

Atitudinea aceasta dovedește însă cât de geloasă e ortodoxia... moțională de acapararea pe care crede că are dreptul să o exercite asupra statului. Că aceasta credință nu e pe nimic fundată, e sigur. „Ortodocșii“ noștri o înțeleg însă mai greu.

Nu. *Statul nu e dat în exploatarea nimănui.* Viața religioasă e o necesitate aspră pentru spiritualitatea românească... dar statul nu poate înființa un monopol, asigurând „clerului ortodox“ concensionarea perpetuă.

Orice biserică trăiește prin sâmburele ei de adevăr vecinic și prin râvnă duhovnicească a slujitorilor ei...

Nu are râvnă duhovnicească? Să-și creeze! *„Concurența pe care i-ar face-o eventual catolicismul nu poate decât să o stimuleze la aceasta.* Să nu protestăm deci împotriva Concordatului cu Roma, ci mai de grabă să-l dorim; așa cum îl doresc cei cari s'au săturat de o biserică leneșă și funcționarească...“

Nunțiul papal la Timișoara. Dumineca trecută a fost la Timișoara Nunțiul papal dela București, Monseniorul *Angelo Maria Dolci*, chemat acolo pentru a prezida actul sfințirii într'u episcop a Monseniorului Augustin Pacha, administratorul apostolic al episcopiei Cenedului (partea situată pe teritor român).

Cetățenii timișoreni au pregătit înaltului prelat, care pentru întâia oră a făcut în România o vizită afară de București, o primire din cele mai frumoase, aranjată de un comitet anume. La gară a fost întâmpinat de toate autoritățile locale, religioase și civile, și lumea românească a fost cu atât mai bine impresionată, cu cât înaltul oaspe a sosit în societatea Preasfințitului Alexandru al Lugojului, invitat și el ca episcop consacrat. Delagară s'a format un cortegiu care până în piața Unirii a fost salutat pe străzi de elevii tuturor școlilor primare și secundare cu stegulețe românești și ale Vaticanului (alb-galben). Reuniunile catolice au întâmpinat pe reprezentantul sf. Părinte al Romei în fața palatului episcopal.

La actul consacării de episcop, săvârșită, în fața unui imens public, cu pompă deosebită, a participat și Preasfințitul Majlath dela Alba-lulia, care și-a întrerupt în acest scop călătoria de miruire în care plecase. Foarte multă lume n'a încăput în catedrala, altfel încăpătoare, a episcopiei, așa că pentru cei rămași afară a trebuit să se facă serviciu divin în liber. A urmat apoi un bauchet, iar seara a fost serenadă și retragere cu torțe.

După acest întâiu drum cu caracter mai mult ierurgic, Excelența Sa Nunțiul va face, afirmative în curând, și alte vizite, prin centrele bisericii catolice, venind, desigur între cele dintâi, și la noi la Blaj, în centrul mitropoliei noastre române unite.

Capitulul mitropolitan gr. cat. român din Blaj.

Nr. 65/1927.

Concurs de primire.

Pentru ocuparea alor 2 locuri în *Asilul de bătrâni: N. Pepelovici și soția Ana, născută Gyulai, din Blaj*, se publică concurs cu termenul de 15 Iunie 1927.

Bătrânii, cari doresc să fie primiți își vor înainta cererile prin oficiul parohial de care se țin. La cereri vor alătura: 1. extras de botez; 2. certificat de moralitate; 3. certificat că sunt săraci, fără sprijin și incapabili de lucru, și pe urmă că nu sufer de nici un morb lipicios.

Sunt admiși la concurs fără deosebire de naționalitate și confesiune, întâiu bătrânii din Blaj și comunele ce au aparținut județului Alba-inferioară, apoi cei din alte județe.

Blaj, din ședința capitulului mitropolitan gr. cat. român, ținută în 4 Mai 1927.

IACOB POPA.

(317) 2-3

prepozit.

Citiți și răspândiți „UNIREA“

Știri mărunte

Personale. Sf. Părinte al Romei a conferit p. episcop VALERIU al Orăzii dreptul de-a purta paliul mitropolitan, ridicându-l prin aceasta la rangul de arhiepiscop și de »Inalt Preasfințit«. — Intru mulți ani!

— La serbările jubilar ale »Colegiului de Propaganda Fide« cari se vor ținea săptămâna ce urmează, biserica noastră e reprezentată prin următorii foști elevi ai Propagandei, cari au plecat săptămâna trecută la Roma: Preasfințitul Dr. Iuliu Hossu, canonicii Dr. Ioan Coltor (Blaj) și Dr. Gregoriu Pop (Oradea), secretarul episcopesc Dr. Gheorghe Fizea (Lugoș) și profesorii Dr. Augustin Tatar (Blaj) și Dr. George Bob (Gherla).

— P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe p. George Moldovan din Nepos protopop onorar, iar pe p. Gregoriu Moys adm. local interinal la Trip.

Adunarea generală a societății regale române de geografie. Săptămâna trecută s'a ținut, sub prezidiul dlui general C. Coandă, adunarea generală a societății regale de geografie, condusă de profesorii S. Mehedinți și Al. Tzigara-Samurcaș. Acesta din urmă a prezintat raportul ultimului an de gestiune 1926, iar d. profesor Mehedinți a ținut, în legătură cu aniversarea jubilară a independenței statului nostru, o frumoasă conferință asupra ideii de naționalitate. Alte două conferințe ale dlui G. Voraiuc și G. Bergheanu s'au ocupat, sub diferite aspecte, de Maramureșul nostru.

Locale. La înălțarea Domnului, în 2 Iunie, va predica în catedrală p. Dr. Vasile Aftenie, profesor la Academia de teologie.

— O mare și vie mișcare s'a pornit la noi în timpul din urmă pe chestia înființării unei bănci populare, menită a face și acestei regiuni binele imens, care se înregistrează în toate părțile de pe urma activității acestor instituții de viață, sprijinite de stat. Chestia este de cea mai mare importanță și având mai ales în vedere, că situația specială a Blajului ca centru geografic, ca și aceea a oamenilor dela conducerea lui, asigură înainte ridicarea băncii ce se va înființa aici la rangul de centrală a unei federale, este inomis necesar ca constituirea ei să se facă în condiții, cari să fie o garanță sigură pentru prosperarea ei dezvoltare din viitor. Avem bune nădejdi, că centrul dela București va înțelege aceasta și de aceea ne place să credem, că acțiunea separată și separatistă a celor înțeleg să se grupeze sub un steag străin de acela al intereselor binelui obștesc, nu vor fi aprobați de acolo, cu toată aparența lor de oficialitate. Adunarea de constituire a băncii se va ținea mâine la orele 10 1/2 în localul »Casinei române«, unde sunt conchiemați toți cei peste 100 de semnatari ai învătării la subscripție.

— Lucrările de regulare a alviei Târnaviei mari au început în primăvara aceasta din nou, plântându-se cu sălci, pe o afunzime de 10—15 m. întreg malul stâng al râului și afundând în chip potrivit alvia menită a rămânea statornică. Incepute în acest fel, se speră că lucrările din acest an nu vor mai fi spălate de ape, cum s'a întâmplat, în bună parte, cu cele din trecut.

O sută mii lei pentru biserica noastră din Bistrița. Curatorul parohiei noastre din orașul Bistrița ține să-și exprime și pe această cale sincerile sale mulțumiri dlui Dr. Victor Moldovan, subsecretar de stat la interne și deputat de Năsăud, care le-a exoperat dela stat un ajutor de 100,000 Lei, pentru a putea ridica un turn potrivit monumentalei noastre biserici de acolo. Mai amintim aici, că dsa a mai exoperat tot pentru biserici de ale noastre din județul pe care-l reprezintă în Parlament, și alte 200,000 Lei, pentru cari preoțimea și credincioșii din acele părți li sunt deosebit de recunoscători.

Anunț teatral. Ni-se cere publicarea următoarelor, șire: *Echipa Teatrului Național din Cluj*, sub conducerea dd. Neamtzu-Ottonel și Virgil Vasilescu, societari cl. I va face un turneu în orașele din Ardeal și Banat cu piesa »Amicii falși« de V. Sardou, comedie în 4 acte în deajuns de reputată atât pentru subiectul ei, cât și pentru substratul moral, sufleteș și tineresc ce cuprinde; iar a doua piesă: »Un erou« comedie originală în 3 acte de N. Kirilescu, piesă premiată de Comitetul de lectură al Teatrului Național din Cluj. Ambele piese, pline de frumuseți morale și sufletești, se bucură de interpretarea deosebită a fruntașilor scenei clujene, împreună cu întregul personal al Teatrului Național din Cluj. — Echipa va veni și la Blaj pe ziua de 12 Iunie, când se va juca piesa »Amicii falși«.

O veche evanghelică românească. Ziarul »România Nouă« din Chișinău anunță în numărul său dela 7 Maiu, ca un intelectual din Chișinău a cumpărat zilele acestea dela un țaran moldovean un foarte interesant exemplar de evanghelică. Cartea datează din anul 1423, este scrisă de mână pe pergament cu litere chirilice, dar în limba moldovenească. Scoalțele sunt în pieie.

Telefonul „Unirii“.

A. Gherla. Am citit și noi strașnica filipică, întinsă pe 5 coloane întregi — și care amenință cu »urmare« — a »marelui pește« al ortodoxiei, care dacă n'a putut fi satisfăcut numai decât la Gherla, crede că este dator să vină acum cu insulte la adresa celor care poate n'au fost acolo străini de a-i întinde, la timp oportun, o mână de ajutor. Urâtă bidiganie este și reneșatul politic, dar par-că tot nu-i atât de scârboasă ca reneșatul — pentru interese meschine — în ale religiei.

»Biruința«. Cluj. Citind articolul Dvoastră: »Sufletul Blajului« (din numărul dela 19 Maiu c), în care se subliniază cu atâta dreptate, că acest Blaj »nu este o anexă a nimănu și n'are micimea meschinărilor politice«, că el »nu este o unealtă demagogică, ca o anexă de partid, ca o marfă de vânzare«, ne place să credem că pe viitor nu veți mai îngădui niciodată și nimănu să mai aducă în coloanele Dvoastră Blajului și bisericii lui insulta grosolană, că ar fi »o simplă sucursală a politicii partidului național«, cum s'a spus — cu sublinieri — nu de mult din partea cuiva, care întocga lui viață va trebui să roșească pentru tupeul acestei nerușinări. Da, aveți perfectă dreptate, Blajul nu a fost, nu este și nu va fi nicidecum anexa ori unealta cuiva, ci va lucra, ca și'n trecut, totdeauna așa, și numai așa, cum îi cer interesele mari în serviciul cărora stă. Oricine spune altceva a intrat în șirul »politicianilor«, cari »obișnuiesc să arunce cu pietre în d. Octavian Goga«, spuneți Dvoastră, »ori în d. Iuliu Maniu«, adaugem noi.

M. Târgu Mureș. Noua ediție a hotărârilor primelor două concilii provinciale ale bisericii noastre a ajuns la ultima coală de tipar, așa că în cel mult o săptămână veți putea s'o aveți. »Corp«-ul din forma sf. euharistiei s'a înlocuit în ea — cu voia celor mai mari — cu cuvântul »trup«, așa că noile ediții ale liturghierului încă vor putea avea acest cuvânt.

S. Beiuș-Soncoiș. Am primit 300 Lei. Din aceasta sumă, 120 Lei au trecut în abonamentul anului curent. Adresa s'a schimbat.

D. Blaj. Am primit 500 lei abonament pe 1927. Vă mulțumim pentru suprasolvire.

R. Jucul de mijloc. Am primit abonamentul pe jumătatea primă a anului curent.

Oficiu parohial. Potea. Am primit 250 Lei. Achitat până la finea anului curent.

Dr. M. Șimleu. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

C. Bistrița. Am primit 180 Lei. Achitat până la 30 VI 1927.

A. Alba-Iulia. Confirmăm primirea sumei de Lei 180.

P. Apa. Am primit 330 lei. Achitat până la 31. XII-1926.

Oficiu parohial. Vișag. Am primit abonamentul pe 1926.

B. Arad. Confirmăm primirea sumei de lei 200. Oficiu parohial. Năsăud. Am primit 180 lei.

NICOLAE POPP, stabilit în Târgu-Mureș, Str. Avram Iancu 47, execută orice lucrări de pictură bisericească.

(60) 6 - 13

Mulțumită

Aducem și pe această cale mulțumirile noastre cele mai profunde tuturor celor ce ne-au mângăiat, în scris sau în persoană, din prilejul trist al decedării mult iubitului și regretatului nostru CAROL BINDER, comerciant, precum și celor ce au luat parte la actul înmormântării.

Familia.

Rectoratul Seminarului teologic. Blaj

Nr. 148—1927.

Publicațiune

Pentru furnizarea unei cantități de **250,000 kgr. lemne de foc necesare Seminarului teologic din Blaj** publicăm prin aceasta concurs de oferte.

Ofertele, închise în plic, se vor depune, până la 5 Iunie c. ora 6 p. m. la Rectoratul Seminarului, unde se pot avea și informațiile de detalii referitoare la furnizare.

Blaj, la 18 Maiu 1927.

Dr. Alexandru Rusu.

1 2

rector seminarial.

Mulțumită publică.

Curatorul bisericii gr.-catolice din Sânicoadă prot. Cluj, în numele tuturor credincioșilor din această comună, mulțumește fierbinte comunității bisericești din Rechițele, prot. Morlaca, pentru donarea gratuită a bisericii celei vechi de lemn din această comună, încă în anul 1925.

După-cum, s'a proiectat biserica a fost reclădită în Sânicoadă, cu atâta deosebire, că s'a mai mărit, fiind prea mică. Din acest motiv încă nu s'a putut sfinți, dar la sfințire la nici un caz nu va rămânea nechiemat curatoratul din Rechițele cu preotul administrator Paul Anca și dl primar de atunci Teodor Susman, care însuși ne-a dat mare sprijin la demontarea și transportarea bisericii până la gara apropiată.

Mulțumește și Prea On. Ștefan Roșianu, profesor la Academia teologică, pentru sprijinul dat la câștigarea acestei biserici.

Sânicoadă, la 9 Maiu 1927.

Teodor Mocian **Eliseu Moga**
primcurator. par. Apahidei și adm. Sânicoadă.

Turnătorie de clopote și metal.

SCHIEB & KAUNTZ

SIBIU Str. Gării 15.

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale.

(205) 31—52

O nouă viață pentru comunele noastre.

Cea mai mare binefacere pentru un sat este aceea când poate ieși din izolarea sa, din singurătatea și părăsirea sa; cu alte cuvinte locuitorii satelor, să nu mai simtă depărtarea de oraș sau de restul lumii, ei să simtă o nouă apropiere, legături noi cu lumea mare. Și această binefacere o dă satelor marea descoperire a **Radiofoniei**.

E destul ca 2—3 oameni mai cu stare, cu avere, să cumpere câte așa un aparat radiofonic, ca întreg satul să afle zi de zi noutăți din toate părțile lumii, apoi să audă concerte mari, conferințe, opere din orașele cele mai mari din Europa. E cea mai frumoasă petrecere la sate, să ai așa un aparat radiofonic, care te leagă de restul lumii.

Cereți lămuriri cum se comandă un aparat radiofonic la Societatea Anon. „**TUNGSRAM**“ de Electricitate, Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 127 (Telefon 201). (9999) 2—4

Preoți! Invățători!

Comandați
LA LIBRARIA ANCA

CLUJ

„Cărarea Fericirii“

Carte de rugăciuni de preotul G. MĂNZAT. Conține 368 pag. cu 26 capitole mari și diferite rugăciuni la orice ocaziune, fiind aprobată de P. S. dl episcop de Gherla Dr. Iuliu Hossu sub Nr. 581-1925.

Legată în carton tare pentru școlari 85 Lei.
> > pânză fină cu cruce aurită 140 >
> > piele lux, pe hârtie velină 280 >
> > > șcl. pentru dame 350 >

Nou! Nou!
„Domnului să ne închinăm“

Carte de rugăciuni pentru elevi în leg. tare lei 25.

Predici la morți 60 Lei

Predici p. postul mare

50.— Lei

Teatre populare 15—30 Lei.
școlare 15—30 Lei.

Monoloage și dialoage

10—15 Lei.

Album de modele românești (250 motive) 100 Lei.

Porto recomandat costă 15—30 Lei.

Mare depozit de clopote

dela 25 kg. în sus. Ornate bisericicești. Odăjdii. Prapori etc.

CEREȚI PREȚURENT DETAILAT.

(20) 8—20

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericicești. Vesminte din cele mai bune stoffe.

Prapori de mătasa din Damasc. Candelabre din bronz auriu de 6 până la 24 lumini. Potire cadelnițe, picside, epitrafire.

Fabrică de elopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabrică clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 50 ani și prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr. 6.

(97) 3—?

ALLO! ALLO!

S'A DESCHIS

atelierul de tapițerie și ornamentală al dlor

Alexandru Halászi și Soțul

BLAJ, Str. Reg. Ferdinand în casele Preturii

unde se pregătesc tot felul de garnituri, șezloane, madrațe, otomane, perdele. Lucru

solid și cu gust. (314) 4—?

Tot aici se primește și un ucenic din familie bună.

A APARUT:

Cea mai bogată carte de rugăciuni

de **IOAN GENȚ**

Cuprinde pe 560 pagini hârtie fină (velină) toate cele de lipsă pentru cantori, elevi, intelectuali și popor. Rugăciuni de dimineața, de seara, la Mănecat și Inserat, întregă Sfta Liturghie, rugăciuni la Sfta Liturghie, Mănecatul și Inseratul de Sâmbăta și Duminica pe toate opt glasurile. (Laudele, Luminătoarele, Stihirile învierii, Catavasiile, Troparele și condacele Sărbătorilor și ale Duminecilor). Mărturisirea, Cuminecarea, prohodul și Cununia. Rânduiala Catavasiilor de peste an, colinzi, cântări în Vinerea mare șcl. Acatistul, Paraclisul și lecturi din sf. Alfons de Liguori.

Costă: Legată în pânză fină peste tot cu cruce de aur 80 Lei. Ceice doresc legătură în piele cu bordură aurită și cruce de aur vor mai trimite 100 Lei în plus (total 180 Lei). Legătură în piele cu bordură simplă 60 de Lei în plus. (adică total 140 Lei)

Cea mai bogată și mai ieftină carte de rugăciuni

Comandele se fac la Părintele Aloisie L. Tăutu profesor de teologie în Oradea-Mare, sau la Redacția „Vestitorului“ Oradea. După 20 exemplare vândute se dă unul gratis (în pânză). (01) 4—6

SALON DE MODĂ
PAUL VESZELY

Calea Avram Iancu, Blaj

Efectuește în mod estetic și cu material puțin tot felul de lucrări în branșa croitoriei de dame.

Pardisic pentru eleve dela 300—500 Lei
" " dame " 500—1000 "

Transformări din vechiu 25% majorare de preț.

Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până nu se va convinge de prețurile mele.

Se găsesc tot aici 2 camere, bucătărie și cămară de închiriat.

(270) 12—12

Moto: „Cumpărarea pianelor trebuie să se bazeze pe încredere“.

Cea mai mare GARANȚĂ servește numele excelent al firmei

I. TRISKA

cu o activitate de 58 ani, ca unica și cea mai mare magazină de branșă în Ardeal.

Reprezentanța generală a mărcii mondială **FÖRSTER**

Cluj, Str. Șaguna 14.

Telefon 419.

A apărut pe anul 1927, ediția II-a din

ANUARUL ROMANIEI

pentru comerț, industrie, meserii și agricultură.

Ce conține ANUARUL ROMÂNIEI?

Peste 1.000.000 adrese ale industriei, comerțului, finanței, agriculturilor (cu peste 30 ha.), meseriașilor, avocaților, medicilor, dentiștilor, hotelurilor, cafenelelor, etc. din cca. 16.000 localități ale României Mari.

Nomenclatura actuală exactă a tuturor localităților României Mari, iar suplimentar indicatoare cu denumiri vechi.

Adresele tuturor autorităților din țară.

O hartă în 4 culori întocmită pe baza noii împărțiri administrative.

Volumul conține aproape 3000 pagini și este elegant și solid legat în pânză.

Prețul: **Lei 4.000**, — franco.

Se poate procura dela:

EDITURA „**RUDOLF MOSSE**“, Soc. An.

București, Calea Victoriei 31